

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Sučanskej a sudcov JUDr. Emila Franciscyho a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v právnej veci žalobcu **R.**, bývajúceho v K., zastúpeného JUDr. M., advokátkou so sídlom v K., proti žalovanému **O.**, bývajúcemu v K., zastúpenému JUDr. K., advokátkou so sídlom v K., **o zaplatenie 52.314,- Sk s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 16 C 103/2003, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 20. novembra 2007 sp. zn. 4 Co 288/2006, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 20. novembra 2007 sp. zn. 4 Co 288/2006 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Košice I rozsudkom z 9. júna 2006 č.k. 16 C 103/2003-71 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 52.314,- Sk s 15,5 % úrokom z omeškania ročne od 30. januára 2002 do zaplatenia a trovy konania v sume 15.410,- Sk, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V časti o zaplatenie 7.686,- Sk a úroku z omeškania zo sumy 60.000,- Sk vo výške 15,5 % ročne od 1. januára 2002 do 29. januára 2002 a čo do výšky 1 % ročného úroku z omeškania zo sumy 60.000,- Sk od 27. apríla 2002 do 17. novembra 2002 konanie pre čiastočné späťvzatie žaloby zastavil. Mal preukázané, že žalobca bol na

základe Zmluvy o stavebnom sporení zo dňa 26. novembra 1995, ktorú uzavrel žalovaný ako jeho zákonný zástupca v jeho prospech, stavebným sporiteľom – majiteľom účtu stavebného sporenia, na ktorý mu žalovaný počas trvania manželstva s matkou žalobcu i po rozvode manželstva ukladal sumu 500,- Sk mesačne titulom darovania, pričom vtedy maloletý žalobca mal na prijatie tohto daru spôsobilosť. Dňa 21. januára 2002 požiadal žalovaný o výpoveď zmluvy a nasporené finančné prostriedky i štátnu prémie si dal vyplatiť na svoj bankový účet, čím sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil, pretože prijal plnenie – sumu 52.314,- Sk vo vlastníctve žalobcu – bez právneho dôvodu (§ 451 Občianskeho zákonníka). O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný v časti výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené a v časti trov konania. Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 20. novembra 2007 sp. zn. 4 Co 288/2006 rozsudok Okresného súdu Košice I v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu zamietol a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 21.644,- Sk na účet jeho právnej zástupkyne. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil. Predovšetkým bol nesprávny záver súdu prvého stupňa o tom, že maloletý žalobca bol stavebným sporiteľom, nakoľko je nepochybné, že ak žalovaný zo svojej mzdy platil stavebné sporenie počas trvania manželstva, nasporená suma patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov – žalovaného a matky žalobcu, ktorá si ju môže uplatniť ako nárok z bezpodielového spoluvlastníctva. Odvolací súd zároveň zdôraznil špecifický charakter zmluvy o stavebnom sporení, ktorá bola zrušená po jeho skončení, čo nezakladá automatické vlastníctvo k finančným prostriedkom tzv. majiteľa účtu, a už vôbec nie maloletého žalobcu. V konaní nebolo jednoznačne preukázané, že došlo relevantným spôsobom, teda darovacou zmluvou, k darovaniu nasporenej sumy.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorý ho navrhol zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., nakoľko odvolací súd zo skutkových zistení vyvodil nesprávne právne závery, keď na zistený skutkový stav aplikoval nesprávnu, resp. žiadnu právnu normu. Zdôraznil, že zo strany žalovaného išlo o bezdôvodné obohatenie, keď si nechal vyplatiť nasporené finančné prostriedky, ktoré žalobcovi daroval, z účtu, ktorého bol žalobca vlastníkom. Nasporené finančné prostriedky žalovaný nepriznal v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva, ktoré vedie

s matkou žalobcu, nakoľko si bol vedomý, že boli ukladané pre žalobcu. Tiež poukázal na to, že odvolací súd v rozsudku neodôvodnil, v čom spočíva špecifický charakter zmluvy o stavebnom sporení a prečo žalobca nie je stavebným sporiteľom. Rozsudok odvolacieho súdu tak nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom samotný odvolací súd nevykonal žiadne dokazovanie. Navyše odôvodnenie rozsudku je nepresvedčivé a nepreskúmateľné, teda postihnuté aj inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, čo zakladá i dôvod dovolania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žiadal dovolanie zamietnuť. Uviedol, že žalobca nikdy nebol stavebným sporiteľom, pretože v prípade zmlúv o stavebnom sporení nemusí byť majiteľ účtu i sporiteľom, a už vôbec nie vlastníkom nasporených prostriedkov. Taktiež nedošlo k darovaniu nasporených prostriedkov vtedy maloletému žalobcovi, a vzhľadom k jeho veku mu ani vyplatené byť nemohli. K bezdôvodnému obohateniu na úkor žalobcu z jeho strany nemohlo dôjsť, nakoľko nasporené prostriedky patria do jeho bezpodielového spoluvlastníctva a svoj charakter nikdy nezmenili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

Podľa § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania i dovolacími dôvodmi; obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa však vždy zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu podaného dovolania.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd uvedených v § 237 O.s.p. síce

nezakladá zmätočnosť rozhodnutia, ale je porušením procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

Podľa § 211 ods. 2 O.s.p. pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 122 ods. 1 O.s.p. súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania. Za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd (§ 125 O.s.p.). Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.).

Podľa § 220 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219 O.s.p.), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 213 ods. 1 O.s.p. je odvolací súd viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa, s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 4. Ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (213 ods. 2 O.s.p.).

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu, na základe ktorého odvolací súd dospeje k skutkovému stavu odlišnému od toho, ktorý zistil prvostupňový súd, a ktorý tvorí podklad pre rozhodnutie v danej veci.

Odvolací súd zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové a na ich základe i právne závery ako súd prvého stupňa bez toho, aby vo veci v potrebnom rozsahu opakovane dokazovanie, resp. ho doplnil.

Z obsahu zápisníc o pojednávaní pred odvolacím súdom z 25. októbra a 20. novembra 2007 vyplýva, že odvolací súd dôkazy vykonané súdom prvého stupňa vôbec neopakoval ani dokazovanie nedoplnil; napriek tomu sa odchyľil od skutkových záverov súdu prvého stupňa, keď ustálil, že k bezdôvodnému obohateniu žalovaného na úkor žalobcu nedošlo, pretože stavebným sporiteľom nebol vtedy maloletý žalobca, nasporená suma patrí do bezpodielového spoluvlastníctva žalovaného a matky žalobcu, zrušenie zmluvy po skončení sporenia nezakladá vlastnícke právo majiteľa účtu (žalobcu) k nasporeným prostriedkom, nakoľko tieto mu nikdy neboli darované. V tejto súvislosti dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že podanie správy predsedom alebo povereným členom senátu o doterajšom priebehu konania, vyjadrenie účastníkov a prednesenie návrhov v zmysle § 215 O.s.p., ani odpovede účastníkov či právnych zástupcov na jednoduché otázky členov senátu nie sú zopakovaním dokazovania.

Ak sa odvolací súd chcel odchyliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. sám v potrebnom rozsahu opakovať, resp. dokazovanie doplniť, a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov (§ 132 O.s.p.). Len takýto postup je v súlade so zásadou priamosti a ústnosti občianskoprávneho konania. Je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k zamietnutiu žaloby, dospel iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa.

Pokiaľ ide o námietku dovolateľa, že odôvodnenie zmeňujúceho rozsudku odvolacieho súdu je nepresvedčivé a nepreskúmateľné, dovolací súd túto považuje za dôvodnú. Pri zmene rozhodnutia podľa § 220 O.s.p. odvolací súd svojím rozhodnutím nahrádza rozhodnutie súdu prvého stupňa, preto jeho rozhodnutie musí obsahovať úplné a výstižné odôvodnenie. V súlade s § 157 ods. 2 O.s.p., ktorý platí aj pre odvolacie konanie (§ 211 ods. 2 O.s.p.), musí odvolací súd podať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku svojho rozhodnutia. V odôvodnení rozhodnutia sa musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale aj s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je predovšetkým preukázanie správnosti rozsudku, pričom odôvodnenie je

súčasne prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia v konaní o opravnom prostriedku. Preto musí byť rozhodnutie preskúmateľné.

Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval, a prečo pod tieto ustanovenia podradil zistený skutkový stav. Takéto odôvodnenie právnych záverov je osobitne potrebné vtedy, keď odvolací súd mení rozhodnutie súdu prvého stupňa z dôvodu, že nepovažuje za správne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa. V danom prípade toto odôvodnenie chýba.

Keďže odvolací súd si nežadovánil rovnocenný zákonný procesný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p., sú jeho skutkové a na ne nadväzujúce právne závery zatiaľ predčasné a dovolaciemu súdu neprislúcha v súčasnom štádiu konania oprávnenie na ich hodnotenie. Rozhodnutie odvolacieho súdu je i nepreskúmateľné pre nedostatok odôvodnenia.

Z uvedeného vyplýva, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu v zmysle § 243b ods. 1, 2 O.s.p vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd znovu aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. júla 2008

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: